

ביקרתם פעם בסאונה?

Category: בראשית, לך לך

במשך 120 שנה לא הצליח נח לשכנע אדם אחד שאלוקים כועס על בני האדם ומתכוון להביא מבול. אברהם בגישתו האופטימית ובדרכו המקרבת הצליח לקרב רבים לאמונה בה'.

אפילו לא אחד?

פעם הייתה לי שיחה עם מישהו שתומך בהעלאת מיסים. שאלתי אותו: הרי גם אתה תשלם יותר מס הכנסה Income Taxes?! למרבה ההפתעה הלה השיב לי: אכן אתה צודק, אני מוכן לשלם יותר מיסים! חשבתי לעצמי באותה שעה: מה קורה פה מה הסוד לכך שאדם נלחם כדי לשלם יותר מיסים?! במגביות רבות שרבנים עורכים הם מנסים לשכנע את האנשים לתרום קצת יותר למטרות חיוביות ומעולם לא נתקלתי במישהו שמוכן לשלם יותר?

השבוע אנו קוראים את פרשת לך לך, ומיד בתחילתה התורה מספרת לנו על "הנפש אשר עשו בחרן" רש"י מסביר "שהכניסן תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת הנשים". התורה מספרת לנו שאברהם אבינו לא שמר לעצמו את התגלית הזאת של אמונה בה', אלא עסק ללא הרף בהפצת האמונה בה' ומאוד הצליח בזה, "עד שנתקבצו אליו אלפים ורבבות והם אנשי בית אברהם" (רמב"ם הל' עבודת כוכבים פ"א ה"ג).

לעומת זאת בשבוע שעבר קראנו על נח, ושם התורה מספרת לנו שנח בנה את התיבה במשך מאה עשרים שנה כדי שכולם יראו שהולך לרדת מבול על הארץ, ומכל-מקום הוא לא הצליח להחזיר אף אדם בתשובה. יתרה מזו התורה מספרת שה' אמר לו לבנות תיבה ענקית שלש מאות אמה אורך (שזה 450 פוט לערך) וחמישים אמה רוחב (שזה 75 פוט) ושלישים אמה גובה? ללא ספק תיבה ענקית ביותר. התורה מוסיפה שהתיבה נבנתה בשלוש קומות "תחתיים שניים ושלישים תעשה", מדוע? מפרט לנו רש"י: "עליונים לאדם, אמצעים למדור תחתיים לזבל" קומה אחת לחיות וקומה אחת לאנשים.

מכה מהנה

רואים מכאן שה' הכין קומה שלימה עבור בני אדם, רק בקומה האמצעית שיכנו את החיות כולם. ברור שהתכנית הייתה שבקומה העליונה ישתכנו ריבוי עצום של אנשים, ולכן הקב"ה אמר לנח שישמור את כל הקומה העליונה עבור בני אדם. אולם בפועל רק נח ומשפחתו עלו ונכנסו לתיבה; במשך מאה ועשרים שנה של בניית התיבה הוא לא הצליח לפעול אפילו על אדם אחד שיעשה תשובה ויעלה על התיבה?! אתמהה!

בשנת 1940 לערך, התמנה אברך חסידי בשם הרב שלום בער גורדון ע"ה לרב בבית הכנסת בניוארק ניו ג'רסי. לאחר תקופה בה כיהן כרב המקום, הוא נכנס ל"יחידות" אל הרבי הקודם וסיפר לו שאנשי הקהילה אינם מחבבים את הדרשות שלו משום שהם לא מעוניינים לשמוע דברי מוסר.

"היית פעם ב'שוויץ באד'"? שאל אותו הרבי והתחיל לתאר לו מה קורה בשוויץ, שם באים אנשים כדי להתרחץ ואף כדי להזיע; יש שם חדר מיוחד שבתוכו נמצאים תנורים שמייצרים חום חזק ועוצמתי מאוד, ובחדר הזה ישנם כמה מדרגות. כשאתה עולה במדרגה הראשונה אתה מתחמם, לאחר שאתה מתרגל לעוצמת החום של המדרגה הראשונה, אתה מעז ועולה למדרגה השנייה שם החום חזק הרבה יותר, במדרגה השלישית כבר חם מאוד.

ואז כאשר אתה כבר מגיע לדרגה הזאת, יש דבר שנקרא "פלייצע" ☞ עומד שם בלן שתפקידו להכות בגב של המתרחץ עם שוט מיוחד שעשוי במיוחד למטרה זו. הכאה זו נחשבת להנאה מיוחדת, וכמובן ישנו תשלום מיוחד שמשלמים לאיש שמכה אותך עם המטאטא המיוחד ☞

המשיך הרבי לתאר באוזני הרב גורדון: תאר לך שהבלן עם השוט היה פוגש את המתרחץ מיד בכניסתו ועוד לפני שהוא הספיק להתחמם במדרגות השונות הוא היה מכה בגבו עם השוט, הרי לא רק שהוא לא היה משלם לו עבור זה אלא הוא היה כועס מאוד על כך.

לכאורה מהו ההבדל? מדוע כשהוא כבר נמצא במדרגה שלישית הוא מבקש את המלקות ואף מוכן להזיל מכספו לשם כך ואילו כאן הוא אינו מוכן לקבל את המלקות הללו? הטעם הוא בפשטות כאשר הוא עדיין קר הוא לא מעוניין שאף אחד יכה אותו, אבל לאחר שהתחמם ועלה מדרגה לדרגה הרי שם למעלה כשהוא כבר חם ומזיע, אדרבה, הוא נהנה מזה הנאה מרובה ומשלם על כך.

כאן סיים הרבי את דבריו ואמר: כך הם פני הדברים גם ביהדות; אם אתה פוגש מישהו ומיד מתחיל להכות אותו בדברי מוסר כשהוא עדיין קר, בוודאי שהוא לא יעריך את זה. קודם כל עליך לחמם אותו ולעלות אותו מדרגה לדרגה ורק אז כשהוא כבר מחומם ☞ אז אפשר להכות בו, ואז לא רק שהוא לא יתרגז עליך אלא יתרה מזו, הוא עוד יודה לך עבור ה'מלקות'!

תרומם ותצליח

זהו אפוא ההבדל בין עבודתו של נח לעבודתו של אברהם אבינו: נח בא והתחיל מיד לתת מוסר, הוא "הפחיד" את כולם באיומים שעתיד לרדת מבול וכולם ימותו וכו' וכו', ללא ספק אף אחד לא רצה לשמוע את זה והתרגזו עליו ועל דבריו.

אברהם אבינו לעומת זאת עסק קודם בקירוב, הזמין אותם לאכול אצלו באוהל, שתה אתם קצת 'לחיים' ניגן ניגון חסידי, חימם אותם ורומם אותם מדרגה לדרגה, ואז כאשר הם כבר היו בדרגה

של 'מקבלים' הוא נתן להם מוסר. באותה שעה לא רק שהם לא התרגזו עליו אלא יותר מזה, הם הפכו לחסידים שלו.

וזוהי ההוראה עבורנו. הרבה פעמים אנשים עוסקים בלתת 'מוסר' ומוכיחים את זולתם, "היתכן שלא באת בשבת לבית הכנסת", "אני לא יכול להאמין שאתה עשית כך וכך", כך הם גם נוהגים כלפי הילדים שלהם, והם מתלוננים "אני כל הזמן אומר לבן שלי לעשות את זה והוא לא שומע בקולי, מה אני אמור לעשות?". התשובה הינה פשוטה: בוודאי שהוא אינו מעוניין לקבל הוכחות והכאות סתם כך, עליך לחמם אותו, לרכך אותו, להתוועד איתו, לרומם אותו, ולאחר מכן, לא זו בלבד שהוא לא יתרגז כאשר תיתן לו מוסר, אלא הוא עוד ישלם לך עבור זה ויעריך את דבריך.